

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen aluksen takavarikkoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 158/1995 vp aluksen takavarikkoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta. Liikennevaliokunta on antanut eduskunnalle asiasta mietintönsä n:o 2/1995 vp.

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin irtisanoakseen Suomen ja Venäjän välisen sopimuksen aluksen takavarikon välttämiseksi (SopS 18/89).

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

merilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun merilain (674/94) 4 luku ja 21 luvun 1 §:n 2 momentti sekä lisätään 21 luvun 5 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 luku

Aluksen takavarikko

1 §

Soveltamisala

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan aluksen takavarikkoon tässä luvussa tarkoitetun merioikeusvaatimuksen turvaamiseksi, josta on nostettu tai voidaan nostaa kanne Suomessa tai ulkomailla.

Luvun säännöksiä sovelletaan alukseen, joka on merkitty Suomen alusrekisteriin tai vastaavaan ulkomaiseen rekisteriin.

Luvun säännöksiä ei sovelleta:

1) suomalaisiin aluksiin silloin, kun hakijalla on asuinpaikka tai pääasiallinen toimipaikka Suomessa; eikä

2) veroja ja julkisia maksuja koskeviin saamiin eikä muihin julkisoikeudellisiin tai niihin rinnastettaviin rahasaamisiin.

2 §

Suhde yleisiin takavarikkosäännöksiin

Tämän luvun mukaiseen aluksen takavarikkoon sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa ja ulosottolain 3, 4 ja 7 luvussa säädetään takavarikosta ja sen täytäntöönpanosta, jollei tässä laissa muuta säädetä.

3 §

Takavarikon edellytykset

Alus voidaan määrätä takavarikkoon ainoastaan 4 §:ssä tarkoitetun merioikeusvaatimuksen perusteella.

Takavarikkoon määräämiseen sovelletaan lisäksi, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään takavarikon edellytyksistä.

Jos takavarikon hakijalla on saatava, jonka vakuutena on 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu meripanttioikeus alukseen, alus voidaan määrätä takavarikkoon, vaikka ei ole saatettu todennäköiseksi, että on olemassa vaara, että vastapuoli menettelee hakijan oikeutta vaarantavalla tavalla.

4 §

Merioikeusvaatimus

Merioikeusvaatimus tarkoittaa vaatimusta, jonka perusteena on yksi tai useampi seuraavista seikoista:

1) aluksen yhteentörmäyksellä tai muulla tavalla aiheuttama vahinko;

2) aluksen aiheuttama tai aluksen käytöstä aiheutunut kuolema tai henkilövahinko;

3) meripelastus;

4) sopimus, joka koskee aluksen käyttämistä

tai vuokraamista joko rahtaussopimuksella tai muulla tavalla;

5) sopimus, joka koskee tavaran kuljetusta aluksella rahtaussopimuksen tai konossementin perusteella tai muulla tavalla;

6) aluksella kuljetetun tavaran tai matkataran häviäminen tai vahingoittuminen;

7) yhteinen haveri;

8) merilaina;

9) hinaus;

10) luotsaus;

11) aluksen käyttöä tai ylläpitoa varten toimitettu tavara tai varusteet toimituspaikkakunnasta riippumatta;

12) aluksen rakentaminen, korjaaminen tai varustaminen taikka telakointimaksu;

13) palkka tai muu hyvitys, joka päällikölle tai muulle aluksessa toimessa olevalle on toimensa perusteella suoritettava;

14) päällikön, lastinantajan, rahdinantajan, laivaajan tai asiamiehen aluksen tai sen omistajan lukuun suorittamat kulut;

15) aluksen omistusoikeutta koskeva riita;

16) aluksen yhteisomistajien välinen aluksen omistusta, hallintaa tai käyttöä taikka tuottoa koskeva riita; tai

17) aluksen kiinnittäminen tai alukseen kohdistuva muu sopimukseen perustuva panttioikeus.

5 §

Takavarikon kohde

Takavarikko voidaan kohdistaa alukseen, jota merioikeusvaatimus koskee.

Jos merioikeusvaatimus perustuu 4 §:n 1—14 tai 17 kohdassa mainittuun seikkaan, takavarikko voidaan kohdistaa 1 momentissa tarkoitettujen aluksen sijasta myös muuhun alukseen, jolla merioikeusvaatimuksen syntyessä on sama omistaja kuin 1 momentissa tarkoitettulla aluksella.

Jos joku muu kuin aluksen omistaja on henkilökohtaisesti vastuussa 2 momentissa tarkoitettuna alukseen kohdistuvasta merioikeusvaatimuksesta, takavarikko voidaan kohdistaa alukseen, jota merioikeusvaatimus koskee, taikka velallisen omistamaan alukseen.

Sen estämättä, mitä 1—3 momentissa säädetään, alus voidaan määrätä takavarikkoon ainoastaan silloin kun siihen voidaan kohdistaa merioikeusvaatimusta koskevia täytäntöönpanotoimenpiteitä Suomessa.

Aluksen katsotaan kuuluvan samalle henki-

lölle, kun sama henkilö tai samat henkilöt omistavat kaikki sen osuudet.

6 §

Takavarikon määräämisen rajoitukset

Samana velkojan pyynnöstä alus voidaan määrätä takavarikkoon ainoastaan yhden kerän saman merioikeusvaatimuksen perusteella.

Jos merioikeusvaatimuksesta on asetettu vakuus aluksen vapauttamiseksi takavarikosta, alusta ei saa määrätä takavarikkoon saman vaatimuksen johdosta. Alus voidaan kuitenkin määrätä takavarikkoon, jos velkoja näyttää, että asetettu vakuus ei ole enää voimassa taikka muutoin on olemassa erityiset syyt takavarikolle.

7 §

Takavarikoidun aluksen käyttö

Takavarikkoon määrätyn aluksen lähtö on estettävä.

Jos alus on määrätty takavarikkoon 4 §:n 15 tai 16 kohdassa mainitun perusteen johdosta, tuomioistuimien voi kuitenkin takavarikon ajaksi:

1) sallia, että se, jonka hallinnassa alus on, takuuta tai muuta vakuutta vastaan saa käyttää alusta; tai

2) määrätä aluksen käytöstä muilla ehdoilla.

8 §

Viittaussäännös

Toimivaltaisesta tuomioistuimesta tämän lain mukaisessa aluksen takavarikkoa koskevassa asiassa säädetään 21 luvussa.

21 luku

Toimivaltainen tuomioistuin ja oikeudenkäynti merioikeusjutuissa

1 §

Merioikeudet

Meriselitystä, 4 luvun mukaista aluksen takavarikkoa sekä 18 luvun 21 ja 22 §:ssä tarkoitettuja asioita käsiteltäessä tuomioistuin on päätösvaltainen, kun siinä on merioikeuden puheenjohtaja yksin.

5 §

Toimivaltainen merioikeus matkustajien kuljetuksessa

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, kanne voidaan nostaa myös sen paikkakunnan merioikeudessa, missä kuljetuksen suorittanut alus on takavarikoitu tai jou-

tunut muun turvaamistoimen kohteeksi. Kanne nostamiseen silloin, kun vakuus on asetettu aluksen vapauttamiseksi takavarikosta, sovelletaan, mitä tämän luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Laki**oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1065/91), uusi 3 momentti seuraavasti:

7 luku

Turvaamistoimista

4 §

Aluksen takavarikosta sekä toimivaltaisesta

tuomioistuimesta eräissä tapauksissa säädetään merilain (674/94) 4 ja 21 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Laki**ulosottolain 3 luvun 2 §:n ja 7 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1066/91), sekä lisätään 7 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

2 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ulosottomies voi ilman ulosotonhaltijan määrystä panna täytäntöön yleisen tuomioistuimen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun säännösten nojalla antaman turvaamistoimipäätöksen

ja merilain (674/94) 4 luvun nojalla annetun takavarikkopäätöksen.

7 luku

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

1 §

Merilain säännösten nojalla määrätyn taka-

varikon täytäntöönpanossa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 1 momentissa säädetään. Takavarikkoon määrätyn aluksen käytöstä eräissä tapauksissa säädetään merilain 4 luvun 7 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1995
